T004 A HÀM IV 164-Kinh Phân Biệt Quán Pháp-Phẩm Căn Bổn Phân Biệt

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

164. KINH PHAÂN BIEÄT QUAÙN PHAÙP1

Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät du hoùa taïi nöôùc Xaù-veä, trong röøng Thaéng, vöôøn Caáp coâ ñoäc. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Naøy caùc Tyø-kheo, Ta seõ thuyeát phaùp cho caùc ngöôi, phaàn ñaàu thieän, phaàn giöõa thieän vaø phaàn cuoái cuõng thieän, coù nghóa, coù vaên, ñaày ñuû thanh tònh, hieån hieän phaïm haïnh. Ñoù laø kinh ‘Phaân bieät quaùn phaùp’. Caùc thaày haõy laéng nghe, kheùo suy tö vaø ghi nhôù. Nghe vaäy, caùc Tyø-kheo thöa raèng: “Baïch Theá Toân, chuùng con xin vaâng lôøi”. Ñöùc Phaät baûo raèng: “Tyø-kheo, quaùn nhö vaäy nhö vaäy. Ngöôi quaùn nhö vaäy roài, Tyøø kheo, taâm höôùng veà beân ngoaøi, bò phaân raûi, taùn loaïn, taâm khoâng an truù vaøo beân trong, khoâng chaáp thuû nhöng sôï haõi. Nhöng, naøy caùc Tyø-kheo, haõy quaùn nhö theá naøo maø sau khi caùc ngöôi ñaõ quaùn nhö vaäy, taâm khoâng höôùng veà beân ngoaøi, khoâng bò phaân raûi, taùn loaïn, taâm truù beân trong, khoâng chaáp thuû, khoâng sôï haõi. Nhö vaäy caùc ngöôi khoâng coøn sanh, laõo, beänh, töû nöõa. Ñoù laø taän cuøng söï khoå”. Ñöùc Phaät noùi nhö theá, lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy, vaøo thaát tónh toïa. Khi aáy, caùc Tyø-kheo nghó raèng: “Chö Hieàn neân bieát, Ñöùc Theá Toân noùi leân ñieàu ñoù moät caùch toùm taét, khoâng phaân bieät roäng raõi, lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy vaøo thaát tónh toïa. Theá Toân chæ noùi: ‘Tyø-kheo, quaùn nhö vaäy nhö vaäy. Ngöôi quaùn nhö vaäy roài, Tyøø kheo, taâm höôùng veà beân ngoaøi, bò phaân raûi, taùn loaïn, taâm khoâng an truù vaøo beân trong, khoâng chaáp thuû nhöng sôï haõi. Nhöng, naøy caùc Tyø-kheo, haõy quaùn nhö theá naøo maø sau khi caùc ngöôi ñaõ quaùn nhö vaäy, taâm khoâng höôùng veà beân ngoaøi, khoâng bò phaân raûi, taùn loaïn, taâm truù beân trong, khoâng chaáp thuû, khoâng sôï haõi. Nhö vaäy caùc ngöôi khoâng coøn sanh, laõo, beänh, töû nöõa. Ñoù laø taän cuøng söï khoå’.” Caùc vò aáy laïi nghó raèng: “Chö Hieàn, vò naøo coù theå phaân bieät roäng raõi ñieàu maø Theá Toân ñaõ noùi moät caùch toùm löôïc?” Caùc vò aáy laïi nghó: “Toân giaû Ñaïi Ca-chieân-dieân2 thöôøng ñöôïc Theá Toân vaø caùc baäc phaïm haïnh coù trí taùn thaùn. Nhö vaäy, Toân giaû Ñaïi Ca-chieân-dieân coù theå phaân bieät ñöôïc ñieàu maø Theá Toân ñaõ noùi moät caùch toùm löôïc. Naøy chö Hieàn, haõy cuøng nhau ñi ñeán nôi Toân giaû Ñaïi Ca-chieân-dieân, nhôø Toân giaû giaûi thích ñieàu ñoù. Neáu Toân giaû Ñaïi Ca-chieân-dieân phaân bieät cho, chuùng ta seõ kheùo thoï trì”. Theá roài caùc Tyø-kheo cuøng nhau ñi ñeán choã Toân giaû Ñaïi Ca-chieân-dieân, cuøng chaøo hoûi nhau roài ngoài qua moät beân thöa raèng: “Thöa Toân giaû Ñaïi Ca-chieân-dieân, neân bieát cho raèng, Ñöùc Theá Toân noùi ñieàu naøy

1.

Töông ñöông Paøli, M.138. Uddesa-vibaíga-suttam.

2.

Ñaïi Ca-chieân-dieân Paøli: Mahaø-Kaccaøna.

moät caùch toùm löôïc, khoâng phaân bieät roäng raõi, lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy, vaøo phoøng tónh toïa. Theá Toân chæ noùi raèng, ‘Tyø-kheo, quaùn nhö vaäy nhö vaäy. Ngöôi quaùn nhö vaäy roài, Tyøø kheo, taâm höôùng veà beân ngoaøi, bò phaân raûi, taùn loaïn, taâm khoâng an truù vaøo beân trong, khoâng chaáp thuû nhöng sôï haõi. Nhöng, naøy caùc Tyø-kheo, haõy quaùn nhö theá naøo maø sau khi caùc ngöôi ñaõ quaùn nhö vaäy, taâm khoâng höôùng veà beân ngoaøi, khoâng bò phaân raûi, taùn loaïn, taâm truù beân trong, khoâng chaáp thuû, khoâng sôï haõi. Nhö vaäy caùc ngöôi khoâng coøn sanh, laõo, beänh, töû nöõa. Ñoù laø taän cuøng söï khoå.’ “Chuùng toâi ñaõ nghó raèng, ‘Chö Hieàn, vò naøo coù theå phaân bieät ñöôïc ñieàu maø Theá Toân ñaõ noùi moät caùch toùm löôïc?’ “Chuùng toâi laïi nghó, ‘Toân giaû Ñaïi Ca-chieân-dieân thöôøng ñöôïc Theá Toân vaø caùc baäc pham haïnh coù trí taùn thaùn. Nhö vaäy, Toân giaû Ñaïi Ca-chieân-dieân coù theå phaân bieät ñöôïc ñieàu maø Theá Toân ñaõ noùi moät caùch toùm löôïc’. Mong Toân giaû Ñaïi Ca-chieân-dieân thöông xoùt maø phaân bieät roäng raõi cho”. Baáy giôø, Toân giaû Ñaïi Ca-chieân-dieân noùi raèng: “Naøy chö Hieàn, haõy nghe toâi noùi thí duï. Ngöôøi coù trí nghe thí duï thì seõ hieåu ñöôïc nghóa. “Naøy chö Hieàn, cuõng nhö ngöôøøi muoán tìm loõi caây. Vì muoán tìm loõi caây neân xaùch buùa vaøo röøng. Ngöôøi aáy thaáy caây ñaïi thoï coù ñuû goác, thaân, caønh, nhaùnh, laù, hoa vaø loõi. Ngöôøi aáy khoâng ñoán goác, thaân, caønh vaø loõi maø chæ chaët nhaùnh vaø laù thoâi. Ñieàu chö Hieàn noùi ra cuõng laïi nhö vaäy. Ñöùc Theá Toân coøn ñoù maø chö Hieàn laïi boû ñi tìm toâi ñeå hoûi veà ñieàu aáy. Vì sao? Chö Hieàn neân bieát, Theá Toân laø Con maét, laø Trí, laø Nghóa, laø Phaùp chuû, laø Phaùp töôùng. Noùi nghóa chaân ñeá, hieån hieän taát caû caùc nghóa, ñeàu do Theá Toân. “Naøy chö Hieàn, haõy ñeán choã Ñöùc Theá Toân maø hoûi ñieàu ñoù nhö theá naøy, ‘Baïch Theá Toân, ñieàu ñoù theá naøo? Ñieàu ñoù coù nghóa gì?’ Ñöùc Theá Toân daïy theá naøo, chö Hieàn neân kheùo leùo thoï trì theá aáy”. Nghe theá, caùc Tyø-kheo thöa raèng: “Xin vaâng, thöa Toân giaû Ñaïi Ca-chieân-dieân, Ñöùc Theá Toân laø Con maét, laø Trí, laø Nghóa, laø Phaùp chuû, laø Phaùp töôùng. Noùi nghóa chaân ñeá, hieån hieän taát caû caùc nghóa, ñeàu do Theá Toân. Chuùng toâi ñaùng leõ phaûi ñeán choã Theá Toân maø hoûi veà ñieàu ñoù nhö vaày ‘Baïch Theá Toân, ñieàu ñoù theá naøo? Ñieàu ñoù coù nghóa gì?’ Ñöùc Theá Toân noùi nhö theá naøo, chuùng toâi seõ kheùo thoï trì theá aáy. Nhöng Toân giaû Ñaïi Ca-chieân-dieân thöôøng ñöôïc Theá Toân vaø caùc baäc phaïm haïnh coù tri taùn taùn. Nhö vaäy, Toân giaû coù theå phaân bieät ñöôïc ñieàu maø Theá Toân ñaõ noùi moät caùch toùm löôïc. Mong Toân giaû Ñaïi Ca-chieân-dieân thöông xoùt maø giaûi thích roäng raõi cho”. Toân giaû Ñaïi Ca-chieân-dieân noùi: “Naøy chö Hieàn, vaäy haõy nghe toâi noùi. “Naøy chö Hieàn, theá naøo laø taâm3 Tyø-kheo höôùng ra beân ngoaøi, bò phaân raûi, taùn loaïn? –Chö Hieàn, vôùi con maét, Tyø-kheo con maét thaáy saéc, thöùc aên töôùng cuûa saéc, thaéc ñaém tröôùc vò laïc cuûa töôùng cuûa saéc, thöùc bò troùi buoäc bôûi vò laïc cuûa töôùng cuûa saéc; vò aáy bò vò ngoït cuûa saéc töôùng coät chaët taâm neân höôùng ra ngoaøi, bò

phaân raûi, taùn loaïn. Cuõng vaäy, tai, muõi, löôõi, thaân, yù; vôùi yù vò aáy nhaän thöùc phaùp, thöùc chaïy theo phaùp töôùng, thöùc ñaém tröôùc vò laïc cuûa phaùp töôùng, thöùc bò troùi buoäc bôûi vò laïc cuûa phaùp töôùng, vò aáy bò vò cuûa vò ngoït cuûa phaùp töôùng coät chaët taâm neân höôùng ra beân ngoaøi, bò phaân raûi, taùn loaïn.

3. Trong baûn Paøli: thöùc (vióóaøna) bò phaân taùn.

“Naøy Chö Hieàn, nhö vaäy goïi laø taâm Tyø-kheo höôùng ra beân ngoaøi, bò phaân raûi, taùn loaïn. “Naøy chö Hieàn, theá naøo goïi laø taâm Tyø-kheo khoâng höôùng ra ngoaøi, khoâng bò phaân raûi, taùn loaïn? “Naøy chö Hieàn, vôùi con maét, Tyø-kheo thaáy saéc, thöùc khoâng chaïy theo saéc töôùng, thöùc khoâng ñaém tröôùc laïc cuûa saéc töôùng, thöùc khoâng bò troùi buoäc bôûi laïc cuûa saéc töôùng, vò aáy khoâng bò vò ngoït cuûa saéc töôùng coät chaët taâm neân khoâng höôùng ra ngoaøi, khoâng bò phaân raûi, taùn loaïn. Cuõng vaäy, tai, muõi, löôõi, thaân, yù; vôùi yù Tyø-kheo nhaän thöùc phaùp, thöùc khoâng chaïy theo phaùp töôùng, thöùc khoâng ñaém tröôùc laïc cuûa phaùp töôùng, thöùc khoâng bò troùi buoäc bôûi laïc cuûa phaùp töôùng. Vò aáy khoâng bò vò ngoït cuûa phaùp töôùng coät chaët taâm neân khoâng höôùng ra ngoaøi, khoâng bò chi phoái, taùn loaïn. “Naøy Chö Hieàn, nhö vaäy goïi laø taâm Tyø-kheo khoâng höôùng ra ngoaøi, khoâng bò phaân raûi, taùn loaïn. “Naøy chö Hieàn, theá naøo laø taâm Tyø-kheo khoâng truù vaøo beân trong? “Naøy chö Hieàn, Tyø-kheo ly duïc, ly phaùp aùc baát thieän, coù giaùc coù quaùn, coù hyû laïc do ly duïc phaùt sanh, chöùng ñaéc thieàn thöù nhaát, thaønh töïu an truï. Nhöng thöùc cuûa vò aáy ñaém tröôùc ôû vò ngoït cuûa ly duïc, y nôi ñoù, truù nôi ñoù, duyeân nôi ñoù, gaén chaët nôi ñoù, neân thöùc khoâng truù vaøo beân trong. “Laïi nöõa, naøy chö Hieàn, Tyø-kheo giaùc quaùn ñaõ döùt, noäi tónh nhaát taâm, khoâng giaùc khoâng quaùn, coù hyû laïc do ñònh phaùt sanh, ñaéc thieàn thöù hai, thaønh töïu an truù. Nhöng thöùc cuûa vò aáy ñaém tröôùc nôi vò ngoït cuûa ñònh, y vaøo ñoù, truù vaøo ñoù, duyeân vaøo ñoù, gaén chaët vaøo ñoù, neân thöùc cuûa vò aáy khoâng truù vaøo beân trong. “Laïi nöõa, naøy chö Hieàn, Tyø-kheo ly hyû duïc, an truù xaû, voâ caàu, vôùi chaùnh nieäm chaùnh trí, thaân caûm giaùc laïc, ñieàu ñöôïc Thaùnh noùi laø ñöôïc Thaùnh xaû, nieäm, an truù laïc4, ñaéc thieàn thöù ba, thaønh töïu an truù. Nhöng thöùc cuûa vò aáy truù tröôùc vaøo vò ngoït cuûa ly hyû, y vaøo ñoù, truù vaøo ñoù, duyeân vaøo ñoù, gaén chaët vaøo ñoù, neân thöùc cuûa vò aáy khoâng truù vaøo beân trong. “Laïi nöõa, naøy chö Hieàn, Tyø-kheo dieät laïc, dieät khoå, dieät öu hyû tröôùc kia, khoâng khoå, khoâng laïc, xaû nieäm thanh tònh, ñaéc thieàn thöù tö, thaønh töïu an truù. Nhöng thöùc cuûa vò aáy truù tröôùc vaøo vò cuûa xaû vaø cuûa nieäm, y vaøo ñoù, truù vaøo ñoù, duyeân vaøo ñoù, gaén chaët vaøo ñoù, neân thöùc cuûa vò aáy khoâng truù vaøo beân trong. “Laïi nöõa, naøy chö Hieàn, Tyø-kheo vöôït qua moïi saéc töôûng, dieät höõu ñoái töôûng, khoâng tö duy ñeán caùc loaïi töôûng sai khaùc, nhaäp voâ löôïng khoâng, thaønh voâ löôïng khoâng xöù, thaønh töïu vaø an truù. Nhöng thöùc cuûa vò aáy truù tröôùc vaøo vò ngoït cuûa khoâng trí, y vaøo ñoù, truù vaøo ñoù, duyeân vaøo ñoù, gaén chaët vaøo ñoù, neân thöùc cuûa vò aáy khoâng truù vaøo beân trong. “Laïi nöõa, naøy chö Hieàn, Tyø-kheo vöôït qua taát caû voâ

löôïng khoâng xöù, nhaäp voâ löôïng thöùc, voâ löôïng thöùc xöù, thaønh töïu an truù. Nhöng thöùc cuûa vò aáy truù tröôùc vaøo vò cuûa thöùc trí, y vaøo ñoù, truù vaøo ñoù, duyeân vaøo ñoù, gaén chaët vaøo ñoù, neân thöùc cuûa vò aáy khoâng truù vaøo beân trong. “Laïi nöõa, naøy chö Hieàn, Tyø-kheo vöôït qua taát caû voâ löôïng thöùc xöù, nhaäp voâ sôû höõu

4. Haùn: Thaùnh sôû thuyeát Thaùnh sôû xaû nieäm laïc truù
Paøli: yaö taö aøriyaø aøcikkhanti upekkhako
satimaø sukhaviharì, ñieàu maø caùc Thaùnh noùi laø xaû, an truù laïc vôùi chaùnh nieäm.

xöù, thaønh töïu an truù. Nhöng thöùc cuûa vò aáy truù tröôùc vaøo vò cuûa voâ sôû höõu trí, y vaøo ñoù, truù vaøo ñoù, duyeân vaøo ñoù, gaén chaët vaøo ñoù, neân thöùc cuûa vò aáy khoâng truù vaøo beân trong. “Laïi nöõa, naøy chö Hieàn, Tyø-kheo vöôït qua taát caû voâ sôû höõu xöù, nhaäp Phi höõu töôûng phi voâ töôûng, thaønh töïu an truù. Nhöng thöùc cuûa vò aáy truù tröôùc vaøo vò cuûa töôûng trí, y vaøo ñoù, truù vaøo ñoù, duyeân vaøo ñoù, gaén chaët vaøo ñoù, neân thöùc cuûa vò aáy khoâng truù vaøo beân trong. “Naøy chö Hieàn, nhö vaäy goïi laø taâm Tyø-kheo khoâng truù vaøo beân trong. “Naøy chö Hieàn, theá naøo laø taâm Tyø-kheo an truù vaøo beân trong? “Chö Hieàn, Tyø-kheo ly duïc, ly phaùp aùc baát thieän, coù giaùc coù quaùn, coù hyû laïc do ly duïc sanh, ñaéc Thieàn thöù nhaát, thaønh töïu an truù. Thöùc cuûa vò aáy khoâng truù tröôùc vaøo vò ngoït cuûa ly duïc, khoâng y vaøo ñoù, khoâng truù vaøo ñoù, khoâng duyeân vaøo ñoù, khoâng gaén chaët vaøo ñoù, neân thöùc truù vaøo beân trong. “Laïi nöõa, chö Hieàn, Tyø-kheo giaùc quaùn ñaõ döùt, noäi tónh nhaát taâm, khoâng giaùc khoâng quaùn, coù hyû laïc do ñònh sanh, ñaéc ñeä Nhò thieàn, thaønh töïu an truù. Thöùc cuûa vò aáy khoâng truù tröôùc vaøo vò ngoït cuûa ñònh, khoâng y vaøo ñoù, khoâng truù vaøo ñoù, khoâng duyeân vaøo ñoù, khoâng gaén chaët vaøo ñoù, neân thöùc truù vaøo beân trong. “Laïi nöõa, chö Hieàn, Tyø-kheo ly hyû duïc, an truï, voâ caàu, chaùnh nieäm chaùnh trí, thaân caûm giaùc laïc, ñieàu ñöôïc Thaùnh noùi laø ñöôïc Thaùnh xaû, nieäm, an truù laïc, ñaéc Thieàn thöù ba, thaønh töïu an truï. Thöùc cuûa vò aáy khoâng truù tröôùc vaøo vò cuûa ly hyû, khoâng y vaøo ñoù, khoâng truù vaøo ñoù, khoâng duyeân vaøo ñoù, khoâng gaén chaët vaøo ñoù, neân thöùc truù vaøo beân trong. “Laïi nöõa, chö Hieàn, Tyø-kheo dieät khoå, dieät duïc, dieät hyû vaø öu coù tröôùc kia, khoâng khoå khoâng laïc, xaû nieäm thanh tònh, ñaéc Thieàn thöù tö, thaønh töïu an truï. Thöùc cuûa vò aáy khoâng truù tröôùc vaøo vò ngoït cuûa xaû vaø vò cuûa nieäm thanh tònh, khoâng y vaøo ñoù, khoâng truù vaøo ñoù, khoâng duyeân vaøo ñoù, khoâng gaén chaët vaøo ñoù, neân thöùc truù vaøo beân trong. “Laïi nöõa, chö Hieàn, Tyø-kheo vöôït qua taát caû saéc töôûng, dieät höõu ñoái töôûng, khoâng tö duy ñeán caùc loaïi töôûng sai bieät, nhaäp voâ löôïng khoâng xöù, thaønh töïu an truï. Thöùc cuûa vò aáy khoâng truù tröôùc vaøo vò cuûa khoâng trí, khoâng y vaøo ñoù, khoâng truù vaøo ñoù, khoâng duyeân vaøo ñoù, khoâng gaén chaët vaøo ñoù, neân thöùc truù vaøo beân trong. “Laïi nöõa, chö Hieàn, Tyø-kheo vöôït qua taát caû voâ löôïng khoâng xöù, nhaäp voâ löôïng thöùc xöù, thaønh töïu an truï. Thöùc cuûa vò aáy khoâng truù

tröôùc vaøo vò ngoït cuûa thöùc trí, khoâng y vaøo ñoù, khoâng truù vaøo ñoù, khoâng duyeân vaøo ñoù, khoâng gaén chaët vaøo ñoù, neân thöùc truù vaøo beân trong. “Laïi nöõa, chö Hieàn, Tyø-kheo vöôït qua taát caû voâ löôïng thöùc xöù, nhaäp voâ sôû höõu xöù, thaønh töïu an truï. Thöùc cuûa vò aáy khoâng truù tröôùc vaøo vò ngoït cuûa voâ sôû höõu trí, khoâng y vaøo ñoù, khoâng truù vaøo ñoù, khoâng duyeân vaøo ñoù, khoâng gaén chaët vaøo ñoù, neân thöùc truù vaøo beân trong. “Laïi nöõa, chö Hieàn, Tyø-kheo vöôït qua taát caû voâ sôû höõu xöù, nhaäp phi höõu töôûng phi voâ töôûng xöù, thaønh töïu an truï. Thöùc cuûa vò aáy khoâng truù tröôùc vaøo vò ngoït cuûa voâ töôûng trí, khoâng y vaøo ñoù, khoâng truù vaøo ñoù, khoâng duyeân vaøo ñoù, khoâng gaén chaët vaøo ñoù, neân thöùc truù vaøo beân trong. “Naøy chö Hieàn, nhö vaäy goïi laø taâm Tyø-kheo truù vaøo beân trong. “Naøy chö Hieàn, theá naøo laø Tyø-kheo khoâng chaáp thuû maø sôï haõi? “Chö Hieàn, Tyø-kheo khoâng ly saéc nhieãm, khoâng ly saéc duïc, khoâng ly saéc aùi, khoâng

ly saéc khaùt. Naøy chö Hieàn, neáu Tyø-kheo naøo khoâng ly saéc nhieãm, khoâng ly saéc duïc, khoâng ly saéc aùi, khoâng ly saéc khaùt, thì vò aáy muoán ñöôïc saéc, truy caàu, ñaém tröôùc saéc, truù vaøo saéc, nghó raèng ‘Saéc laø ta. Saéc laø sôû höõu cuûa ta’. Khi ñaõ muoán ñöôïc saéc, truy caàu saéc, ñaém tröôùc saéc, truù vaøo saéc, nghó raèng ‘Saéc laø ta. Saéc laø sôû höõu cuûa ta’, thì thöùc naém baét saéc. Sau khi thöùc naém baét saéc, luùc aáy saéc bieán dòch thì thöùc cuõng bò chuyeån theo saéc. Khi thöùc ñaõ bò chuyeån theo saéc thì Tyø-kheo aáy sanh sôï haõi, taâm truù vaøo trong ñoù. Nhôn vì taâm khoâng bieát neân sanh khieáp sôï, lao nhoïc, khoâng chaáp thuû maø sôï haõi. “Cuõng vaäy, thoï, töôûng, haønh, thöùc; Tyø-kheo khoâng ly thöùc nhieãm, khoâng ly thöùc duïc, khoâng ly thöùc aùi, khoâng ly thöùc khaùt. “Naøy chö Hieàn, neáu Tyø-kheo naøo khoâng ly thöùc nhieãm, khoâng ly thöùc duïc, khoâng ly thöùc aùi, khoâng ly thöùc khaùt, thì vò aáy muoán ñöôïc thöùc, truy caàu thöùc, ñaém tröôùc thöùc, truù vaøo thöùc, nghó raèng ‘Thöùc laø ta. Thöùc laø sôû höõu cuûa ta’. Vò aáy khi ñaõ muoán ñöôïïc thöùc, truy caàu thöùc, ñaém tröôùc thöùc, truù vaøo thöùc, nghó raèng ‘Thöùc laø ta. Thöùc laø sôû höõu cuûa ta’ thì thöùc naém baét thöùc. Sau khi thöùc naém baét thöùc, luùc thöùc aáy bieán dòch thì thöùc cuõng bò chuyeån theo thöùc. Sau khi thöùc ñaõ bò chuyeån theo thöùc, Tyø-kheo aáy sanh sôï haõi, taâm truù vaøo trong ñoù. Nhôn vì taâm khoâng bieát neân sanh khieáp haõi, lao nhoïc, khoâng chaáp thoï maø sôï haõi. “Naøy chö Hieàn, nhö vaäy goïi laø Tyø-kheo khoâng chaáp thoï maø sôï haõi. “Naøy chö Hieàn, theá naøo goïi laø Tyø-kheo khoâng chaáp thuû, khoâng sôï haõi? “Chö Hieàn, laø Tyø-kheo ly saéc nhieãm, ly saéc duïc, ly saéc aùi, ly saéc khaùt. “Naøy chö Hieàn, neáu Tyø-kheo naøo ly saéc nhieãm, ly saéc duïc, ly saéc aùi, ly saéc khaùt, thì vò aáy khoâng muoán ñöôïc saéc, khoâng truy caàu saéc, khoâng ñaém tröôùc saéc, khoâng truù vaøo saéc nghó raèng ‘Saéc khoâng phaûi laø ta. Saéc khoâng phaûi laø sôû höõu cuûa ta’. Vò aáy ñaõ khoâng muoán ñöôïc saéc, khoâng truy caàu saéc, khoâng ñaém tröôùc saéc, khoâng truù vaøo saéc nghó raèng ‘Saéc khoâng phaûi laø ta. Saéc khoâng phaûi laø sôû höõu cuûa ta’ thì thöùc khoâng naém baét saéc. Khi thöùc ñaõ khoâng naém baét saéc, luùc aáy saéc bieán dòch, thöùc khoâng bò chuyeån theo saéc. Thöùc ñaõ khoâng bò chuyeån theo saéc thì vò aáy

khoâng sanh sôï haõi, taâm khoâng truù vaøo trong ñoù. Nhôn vì taâm bieát neân khoâng khieáp sôï, khoâng lao nhoïc, khoâng chaáp thoï, khoâng sôï haõi. “Cuõng vaäy, thoï, töôûng, haønh, thöùc; Tyø-kheo ly thöùc nhieãm, ly thöùc duïc, ly thöùc aùi, ly thöùc khaùt. Naøy chö Hieàn, neáu Tyø-kheo naøo ly thöùc nhieãm, ly thöùc duïc, ly thöùc aùi, ly thöùc khaùt thì vò aáy khoâng muoán ñaéc thöùc, khoâng truy caàu thöùc, khoâng ñaém tröôùc thöùc, khoâng truù vaøo thöùc, nghó raèng ‘Thöùc khoâng phaûi laø ta. Thöùc khoâng phaûi laø sôû höõu cuûa ta’. Tyø-kheo aáy khi ñaõ khoâng muoán ñöôïc thöùc, khoâng truy caàu thöùc, khoâng ñaém tröôùc thöùc, khoâng truù vaøo thöùc, nghó raèng ‘Thöùc khoâng phaûi laø ta. Thöùc khoâng phaûi laø cuûa ta’, thì thöùc khoâng naém baét thöùc. Khi thöùc ñaõ khoâng naém baét thöùc, luùc thöùc kia bieán dòch, thöùc khoâng bò chuyeån theo thöùc. Khi thöùc khoâng bò chuyeån theo thöùc, Tyø-kheo aáy khoâng sanh sôï haõi, taâm khoâng truù vaøo trong ñoù. Nhôn vì taâm bieát neân khoâng khieáp sôï, khoâng lao nhoïc, khoâng chaáp thoï, khoâng sôï haõi. “Naøy chö Hieàn, nhö vaäy goïi laø Tyø-kheo khoâng chaáp thuû, khoâng sôï haõi. “Naøy chö Hieàn, Ñöùc Theá Toân noùi ñieàu ñoù toùm löôïc, khoâng phaân bieät roäng raõi, lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy, vaøo phoøng tónh toïa. Ngaøi chæ noùi raèng ‘Tyø-kheo, quaùn nhö vaäy nhö vaäy. Ngöôi quaùn nhö vaäy roài, Tyø-kheo, taâm höôùng veà beân ngoaøi, bò phaân raûi, taùn loaïn, taâm khoâng an truù vaøo beân trong, khoâng chaáp thuû nhöng sôï haõi. Nhöng, naøy caùc Tyø-kheo, haõy

quaùn nhö theá naøo maø sau khi caùc ngöôi ñaõ quaùn nhö vaäy, taâm khoâng höôùng veà beân ngoaøi, khoâng bò phaân raûi, taùn loaïn, taâm truù beân trong, khoâng chaáp thuû, khoâng sôï haõi. Nhö vaäy caùc ngöôi khoâng coøn sanh, laõo, beänh, töû nöõa. Ñoù laø taän cuøng söï khoå’. Ñöùc Theá Toân ñaõ noùi ñieàu aáy toùm löôïc, khoâng phaân bieät roäng raõi nhö vaäy ñoù. Toâi ñaõ duøng cuù naøy, vaên naøy giaûi thích roäng raõi nhö theá. Naøy chö Hieàn, haõy ñeán trình baøy vôùi Theá Toân ñaày ñuû. Neáu Ñöùc Theá Toân noùi ñieàu ñoù nhö theá naøo thì chö Hieàn thoï trì nhö theá aáy”. Baáy giôø, caùc Tyø-kheo aáy nghe Toân giaû Ñaïi Ca-chieân-dieân noùi nhö vaäy, kheùo thoï trì, ñoïc tuïng, lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy, ñi quanh Toân giaû aáy ba voøng roài ñi ñeán choã Theá Toân, cuùi ñaàu ñaûnh leã roài ngoài qua moät beân maø thöa raèng: “Baïch Theá Toân, sau khi Theá Toân noùi toùm löôïc veà ñieàu ñoù maø khoâng phaân bieät roäng raõi, lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy, vaøo thaát tónh toïa, thì Toân giaû Ñaïi Ca-chieân-dieân vôùi cuù nhö theá, vaên nhö theá ñaõ giaûi thích roäng raõi veà ñieàu ñoù”. Ñöùc Theá Toân nghe nhö vaäy, lieàn taùn thaùn raèng: “Laønh thay! Laønh thay! Trong soá ñeä töû cuûa Ta, ñoù laø vò coù maét, coù trí, coù phaùp, coù nghóa. Vì sao? Vì Ñaïo Sö noùi ñieàu aáy toùm löôïc, khoâng phaân bieät roäng raõi cho caùc ñeä töû, maø ñeä töû aáy ñaõ baèng cuù nhö theá, vaên nhö theá ñeå giaûi thích roäng raõi. Cho neân nhöõng gì maø Ca-chieân-dieân ñaõ noùi, caùc ngöôi haõy thoï trì nhö vaäy. Vì sao? Vì thuyeát quaùn nghóa phaûi nhö vaäy. Phaät thuyeát nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe Phaät thuyeát, hoan hyû phuïng haønh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.